

Udskriftsdato: 23. december 2025

2018/1 LSF 200 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om folkeskolen, lov om de gymnasiale uddannelser og lov om erhvervsuddannelser (Måling af elevers trivsel)

Ministerium: Undervisningsministeriet

Journalnummer: Undervisningsmin., j.nr. 19/03021

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om folkeskolen, lov om de gymnasiale uddannelser og lov om erhvervsuddannelser

(Måling af elevers trivsel)

§ 1

I lov nr. 697 af 8. juni 2018 om forberedende grunduddannelse, som ændret ved § 13 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 40 indsættes før overskriften til § 41:

»§ 40 a. Institutionens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om dataformat, spørgeramme og svarkategorier og tidsrum for gennemførelse af målingen af elevernes trivsel samt om indberetning af oplysninger om elevernes trivsel til Styrelsen for It og Læring.«

§ 2

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 209 af 5. marts 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 56 a indsættes efter »jf. § 56, stk. 3«: »og § 56 b«.

2. Efter § 56 a indsættes i *kapitel 10*:

»§ 56 b. Skolens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for skolerne.«

§ 3

I lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser, som ændret ved § 17 i lov nr. 311 af 25. april 2018, § 6 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og § 10 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 59 indsættes i *kapitel 8*:

»§ 59 a. Institutionens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel, dog undtaget elever på hf-enkeltfag, med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne.«

§ 4

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 18. april 2018, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1701 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 30 indsættes før overskriften til § 31:

»§ 30 a. Skolens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for skolerne.«

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 6. maj 2019, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 1, 3 og 4 træder i kraft den 1. august 2019.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund og hovedpunkter
 - 2.1. Indførelse af trivselsmåling på FGU
 - 2.2. Ændring af rammen for trivselsmålinger
 - 2.2.1. Folkeskolen
 - 2.2.2. Erhvervsuddannelserne
 - 2.2.3. De gymnasiale uddannelser
3. Lovforslagets indhold
 - 3.1. Gældende ret
 - 3.2. Undervisningsministeriets overvejelser
 - 3.2.1. Indførelse af trivselsmåling på FGU
 - 3.2.2. Ændring af rammen for trivselsmålinger
 - 3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3.1. Brug af obligatorisk trivselsværktøj
 - 3.3.2. Bemyndigelse til på FGU at fastsætte regler om spørgeramme og svarkategorier, tidspunkt mv.
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer mv.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Elevernes trivsel er central for deres daglige skoleliv. Det skal ikke kun være lærerigt at gå i skole, det skal også være rart. I Danmark har vi i dag målinger af elevernes trivsel i folkeskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne. Resultaterne af trivselsmålingerne er et redskab for skoler og institutioner til at arbejde systematisk med elevernes trivsel og undervisningsmiljø på klassetrin- og skoleniveau, så det er muligt at identificere udfordringer og mønstre, som ikke nødvendigvis er tydelige i undervisningen eller i pauserne. Trivselsmålingerne giver således et godt grundlag for at blive klogere på, hvad der virker og ikke virker i den lokale sammenhæng, som elevernes svar er indsamlet i, hvilket er væsentligt for valget af lokale opfølgningstiltag. Resultatet giver samtidig en værdifuld statistisk og videnskabelig indsigt i børns og unges trivsel over tid under de igangsatte uddannelsesreformer, og kan derfor indgå i tilsynsindsatsen på området.

Med dette lovforslag indføres nu også en obligatorisk trivselsmåling på institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU). Det sker – i lighed med trivselsmålingen i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne – for at følge udviklingen i elevernes trivsel med det formål at styrke trivslen.

Af dataetiske grunde lægger lovforslaget op til en grundlæggende ændring af den nuværende ramme for de nationale målinger af elevernes trivsel i folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. Det foreslås således, at gennemførelsen af trivselsmålingerne fremadrettet skal ske ved brug af et centralt trivselsværktøj, som stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, så kommuner, skoler

og institutioner ikke har kontakt med eller adgang til elevernes svar på trivselsmålingen, idet svarene herved overføres direkte fra eleverne til et af Styrelsen for It og Læring kontrolleret it-miljø. Ændringen skyldes, at regeringen lægger stor vægt på, at eleverne er helt trygge ved situationen omkring besvarelse af spørgsmål om deres skoleliv, så eleverne tør være åbne omkring, hvordan de reelt oplever trivslen i deres hverdag.

2. Lovforslagets baggrund og hovedpunkter

2.1. Indførelse af trivselsmåling på FGU

Regeringen (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance), Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet har den 13. oktober 2017 indgået Aftale om bedre veje til uddannelse og job. Aftalen tilvejebragte grundlaget for forberedende grunduddannelse (FGU), som skal erstatte en række af de nuværende forberedende uddannelsesforløb. Det drejer sig om produktionsskoletilbud, kombineret ungdomsuddannelse (KUU) og erhvervsgrunduddannelsen (EGU), som integreres i den nye uddannelse. Derudover drejer det sig om almen voksenuddannelse (avu), ordblindeundervisning for voksne (obu) og forberedende voksenundervisning (fvu), som også integreres i den nye forberedende grunduddannelse for de unge i målgruppen. Rammerne for uddannelsen er udmøntet ved lov nr. 697 af 8. juni 2018 om forberedende grunduddannelse.

Med den politiske aftale om bedre veje til uddannelse og job er det sat som et retningsgivende mål for forberedende grunduddannelse, at de unges trivsel på uddannelsen løbende skal styrkes, og at udviklingen skal følges i en ny national obligatorisk årlig trivselsmåling. Med dette lovforslag gennemføres derfor den del af aftalen, der vedrører krav til en årlig national trivselsmåling på forberedende grunduddannelse med det formål at styrke elevernes trivsel. Lovforslaget fremsættes i forlængelse af lov nr. 697 af 8. juni 2018 om forberedende grunduddannelse og de her indførte krav til aktiv deltagelse, orden og trivsel mv.

2.2. Ændring af rammen for trivselsmålinger

2.2.1. Folkeskolen

Den nuværende ramme for trivselsmålingen i folkeskolen blev indført ved lov nr. 406 af 28. april 2014 om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love (Forenkling af regelsættet Fælles Mål, kvalitetsrapporter og elevplaner samt opfølgning på mål for folkeskolen m.v.). Det skete til opfølgning på et resultatmål om styrkelse af elevernes trivsel i aftale af 7. juni 2013 om et fagligt løft af folkeskolen mellem de daværende regeringspartier (Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) samt Venstre og Dansk Folkeparti. Det fremgår af aftalen, at der skal udvikles klare og obligatoriske indikatorer for elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden som grundlag for, at kommuner og skoler kan arbejde systematisk og målrettet med at styrke elevernes trivsel i sammenhæng med den faglige udvikling. Det fremgår endvidere, at indikatorerne skal danne grundlag for det nye måltal for elevers trivsel i folkeskolen, og at det er hensigten, at indikatorerne skal genereres på baggrund af digitale spørgeskemabaserede målinger i et elektronisk måleredskab.

Ved udmøntning af aftalen i folkeskoleloven fik undervisningsministeren hjemmel, jf. folkeskolelovens § 56, stk. 3, til at fastsætte regler om, at oplysninger om elevernes trivsel skal indberettes til Undervisningsministeriet ved anvendelse af et nærmere fastsat dataformat og med brug af en nærmere bestemt spørgeramme samt regler om spørgerammen og om, hvordan og hvornår kommunalbestyrelsen tilvejebringer oplysninger om elevernes trivsel. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1167 af 12. oktober 2015 om måling af elevernes trivsel i folkeskolen. Det blev samtidig fastsat, at oplysningerne om elevernes trivsel skal indgå i skolernes undervisningsmiljøvurderinger efter lov om elevers og studerendes

undervisningsmiljø, jf. folkeskolelovens § 56 a, samt i kommunernes kvalitetsrapport, jf. folkeskolelovens § 40 a, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 698 af 23. juni 2014 om kvalitetsrapporter i folkeskolen.

Omkring årsskiftet 2017/2018 opstod der i medierne debat om de årlige trivselsmålinger i folkeskolen, bl.a. blev der rejst spørgsmål om nødvendigheden af at indsamle informationer om den enkelte elevs trivsel på individniveau ved kobling af elevens svar med elevens cpr-nummer, ligesom der blev rejst spørgsmål om visse kommuners brug af data til administrative tiltag over for elever. Regeringen (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance) har lyttet til forældrenes bekymring og tager den alvorligt.

Regeringen lægger stor vægt på, at eleverne er helt trygge ved situationen omkring besvarelse af spørgsmål om deres skoleliv, så eleverne tør være åbne om, hvordan de reelt oplever trivslen i deres hverdag. Af dataetiske grunde lægger lovforslaget derfor op til en ændret balance mellem det offentliges adgang til data om elevernes trivsel og elevernes ret til et privatliv.

Lovforslaget indeholder derfor forslag om, at det fremover skal være obligatorisk for skolerne at gennemføre den årlige nationale trivselsmåling ved hjælp af det trivselsværktøj, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed, så kommuner og skoler ikke har kontakt med eller adgang til elevernes svar på målingen.

Der henvises til punkt 3.3 for lovforslagets nærmere indhold.

2.2.2. Erhvervsuddannelserne

Rammen for trivselsmålinger på erhvervsuddannelserne blev indført i forbindelse med lov nr. 634 af 16. juni 2014 (Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser m.v.) med det formål at styrke elevernes trivsel på de enkelte skoler. Dette skete til opfølgning på aftale af 24. februar 2014 om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser mellem den daværende regering (Socialdemokraterne og Radikale Venstre) samt Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, der indeholdt et resultatmål om styrkelse af tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne. Det fremgår af aftalen, at der ville skulle udvikles en fælles metode for trivselsmålinger, som alle erhvervsskoler forpligtes til at anvende, og at arbejdet vil kunne trække på erfaringer med udvikling af trivselsindikatorer på folkeskoleområdet. Målingen vil fx kunne indbefatte elevenes motivation, oplevelse af undervisningen, det sociale miljø mv.

Udmøntning af aftalen er sket med hjemmel i en bemyndigelsesbestemmelse i § 4, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om kvalitetsudvikling- og kontrol, herunder om skolernes handlingsplaner for øget gennemførelse, om minimumstimetall for lærerstyret undervisning på grundforløbet og om lærer- og lederkvalifikationer. Rammen for trivselsmålinger på erhvervsuddannelserne er udmøntet i § 6 i bekendtgørelse nr. 286 af 18. april 2018 om erhvervsuddannelser.

Som konsekvens af de foreslåede ændringer af rammen for trivselsmålingen på folkeskoleområdet foreslås en tilsvarende ændring for målingen af elevernes trivsel på erhvervsuddannelserne. Af dataetiske grunde lægger lovforslaget således op til en ændret balance mellem det offentliges adgang til data om elevernes trivsel og elevernes ret til et privatliv.

Lovforslaget indeholder derfor forslag om, at skolerne fremadrettet skal gennemføre den årlige nationale trivselsmåling ved hjælp af et centralt trivselsværktøj, som stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, så skolerne ikke har kontakt med eller adgang til elevernes svar på trivselsmålingen.

Der henvises til punkt 3.3 for lovforslagets nærmere indhold.

Det skal i øvrigt bemærkes, at forslaget skal ses i sammenhæng med aftale af 22. november 2018 om "Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden" mellem regeringen (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance) samt Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti. Det fremgår således af aftalen, at der skal indføres krav til erhvervsskolerne om øget elevinddragelse, herunder i opfølgning på trivselsmålingerne, med henblik på øget fokus på eleverne og inddragelse af deres perspektiv. Der henvises i den sammenhæng til regeringens forslag til Lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser, lov om folkeskolen, lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. samt forskellige andre love (Styrkede erhvervsuddannelser, mere praksisfaglighed i grundskolen, uddannelsesparathedsvurdering til alle ungdomsuddannelser m.v.), som ligeledes fremsættes marts måned 2019.

2.2.3. De gymnasiale uddannelser

Rammen for trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser blev indført i forbindelse med lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser med det formål at styrke elevernes trivsel på de enkelte institutioner. Dette skete til opfølgning på et retningsgivende mål om styrkelse af elevernes trivsel i aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser mellem den daværende regering (Venstre) og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Det fremgår af aftalen, at mål vedrørende elevernes trivsel indebærer indførelse af årlige trivselsmålinger.

Ved udmøntningen af aftalen i lov om de gymnasiale uddannelser fik undervisningsministeren hjemmel, jf. lovens § 59, stk. 3, til at fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at bemyndigelsen blandt andet vil blive brugt til at fastsætte regler om årlige målinger af elevernes trivsel på de enkelte institutioner. Rammen for trivselsmålinger på de gymnasiale uddannelser er udmøntet i § 63 i bekendtgørelse nr. 497 af 18. maj 2017 om de gymnasiale uddannelser. Bekendtgørelsens krav til trivselsmåling omfatter ikke elever på hf-enkeltfag.

Som konsekvens af de foreslåede ændringer af rammen for trivselsmålingen på folkeskoleområdet foreslås en tilsvarende ændring for målingen af elevernes trivsel på de gymnasiale uddannelser. Af dataetiske grunde lægger lovforslaget således op til en ændret balance mellem det offentliges adgang til data om elevernes trivsel og elevernes ret til et privatliv.

Lovforslaget indeholder herved forslag om, at institutionerne fremadrettet skal gennemføre den årlige nationale trivselsmåling ved hjælp af et centralt trivselsværktøj, som stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, så institutionerne ikke har kontakt med eller adgang til elevernes svar på trivselsmålingen.

Der henvises til punkt 3.3 for lovforslagets nærmere indhold.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Gældende ret

Institutioner for forberedende grunduddannelse er i dag ikke pålagt at gennemføre målinger af elevernes trivsel på den nye forberedende grunduddannelse (FGU). Der er heller ikke krav herom på de eksisterende uddannelsesforløb, der pr. 1. august 2019 erstattes af forberedende grunduddannelse, dvs. produktionsskoleforløb, kombineret ungdomsuddannelse (KUU), erhvervsgrunduddannelsen (EGU), almen voksenuddannelse (avu), ordblindeundervisning for voksne (obu) og forberedende voksenundervisning (fvu).

En obligatorisk national måling af elevernes trivsel gælder derimod i folkeskolen (folkeskolelovens § 56, stk. 3, jf. bekendtgørelse nr. 1167 af 12. oktober 2015 om måling af elevernes trivsel i folkeskolen) samt på de gymnasiale uddannelser (lov om de gymnasiale uddannelser § 59, stk. 3, jf. § 63 i bekendtgørelse nr. 497 af 18. maj 2017 om de gymnasiale uddannelser) og på erhvervsuddannelserne (lov om erhvervsuddannelser § 4, stk. 3, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 286 af 18. april 2018 om erhvervsuddannelser), hvor skoler og institutioner for de respektive uddannelser skal gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at styrke trivslen.

Det er obligatorisk for skolerne og institutionerne at gennemføre trivselsmålingerne, og eleverne skal deltage heri, da målingerne sker som led i undervisningssituationen. Der er ingen fritagelsesmulighed. I praksis vil det imidlertid ikke have konsekvenser for den enkelte elev, hvis den pågældende ikke deltager i trivselsmålingen, eller hvis eleven undlader at besvare visse spørgsmål.

Trivselsmålingen gennemføres ved, at eleven besvarer et spørgeskema med en spørgeramme og nogle svarkategorier, som er udmeldt af Undervisningsministeriet. Spørgerammen er forskellig for elever i henholdsvis folkeskolen, de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, og der må ikke ændres, tilføjes eller slettes i hverken spørgsmål eller svarkategorier. Ved trivselsmålingen på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne har institutionerne mulighed for at stille supplerende spørgsmål.

På folkeskoleområdet indeholder spørgerammen overordnet set følgende svarkategorier for elever i børnehaveklassen til 3. klasse: 1) Ja, meget, 2) Ja, lidt, 3) Nej og 4) Jeg ønsker ikke at svare. Spørgerammen for elever fra 4. til 9. klasse indeholder overordnet set svarkategorierne: 1) Meget tit, 2) Tit, 3) En gang imellem, 4) Sjældent, 5) Aldrig og 6) Jeg ønsker ikke at svare. Spørgerammen på de gymnasiale uddannelser og erhvervsskoleområdet indeholder overordnet set svarkategorierne: 1) Helt enig, 2) Delvist enig, 3) Hverken enig eller uenig, 4) Delvist uenig, 5) Helt uenig og 6) Ved ikke.

For at sikre en entydig identifikation af eleven skal elevens svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med visse stamdata om eleven, herunder elevens cpr-nummer, så det for styrelsen er muligt at identificere den enkelte elevs besvarelse. Styrelsen for It og Læring behandler udelukkende elevernes svar i statistisk og videnskabeligt øjemed, jf. databeskyttelseslovens § 10. Det betyder, at det alene er selve resultatet af styrelsens statistiske og videnskabelige bearbejdning, der må anvendes som grundlag for opfølgning over for eleverne og kun på en sådan vis, at det ikke er muligt at identificere den enkelte elevs svar. Styrelsen for It og Læring må således ikke orientere skoler og institutioner om de enkelte elevers svar med henblik på, at de kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Kommuner og institutioner kan frit vælge, hvilket måleredskab som de ønsker at benytte til at gennemføre trivselsmålingen. Som et særligt tiltag på folkeskoleområdet har kommunerne mulighed for at gennemføre målingen ved et redskab benævnt Undervisningsministeriets Trivselsværktøj, som Styrelsen for It og Læring stiller gratis til rådighed. Kommuner, der vælger at benytte dette måleredskab, har ikke kontakt med eller adgang til elevernes svar på trivselsmålingen. Målingen gennemføres nemlig således, at eleverne selv indfører deres svar direkte i måleværktøjet, hvorved svarene gemmes på en central server hos styrelsens databehandler, som ved undersøgelsesperiodens afslutning overfører alle svar direkte til Styrelsen for It og Læring.

Resultaterne af trivselsmålingen indgår i et webbaseret datavarehus hos Styrelsen for It og Læring. Styrelsen offentliggør statistiske resultater over de indkomne svar på www.uddannelsesstatistik.dk. Der må ikke ske offentliggørelse af resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar. Den enkelte skole og institution står selv for orientering og opfølgning på trivselsmålingens resultat inden for rammen af lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v. Undervisningsministeriet og Dansk Center for

Undervisningsmiljø har i den forbindelse udviklet en række skabeloner, som kan bruges i orienteringen om det statistiske resultat af trivselsmålingen over for de relevante aktører, herunder lærere, elever og forældre.

Herudover er det på folkeskoleområdet et særskilt krav, at oplysningerne om elevernes trivsel skal indgå i skolernes undervisningsmiljøvurdering efter lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, jf. folkeskolelovens § 56 a.

Behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen er i retlig henseende en behandling af personoplysninger, da elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med den enkelte elevs cpr-nummer, hvorved eleven bag de enkelte svar i Styrelsen for It og Læring principielt set er identificerbar i forhold til opgaven omkring de statistiske analyser på området. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

3.2. Undervisningsministeriets overvejelser

3.2.1. Indførelse af trivselsmåling på FGU

Det er en del af den politiske aftale af 13. oktober 2017 om bedre veje til uddannelse og job om forberedende grunduddannelse (FGU), at de unges trivsel løbende skal styrkes, og at udviklingen i elevernes trivsel skal følges i en ny national årlig trivselsmåling.

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at rammen for trivselsmåling på FGU bør være identisk med den ramme, som ved nærværende lovforslag foreslås for trivselsmåling i folkeskolen samt på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, så eleverne mødes af samme ramme for måling af trivsel på de respektive uddannelser, og herved oplever en genkendelig og tryk ordning til håndtering af deres svar. Undervisningsministeriet lægger derfor op til, at den årlige nationale måling af elevernes trivsel på FGU sker efter samme model som foreslås, jf. punkt 3.3 for trivselsmåling i folkeskolen samt på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne.

Der henvises til punkt 3.3 for lovforslagets nærmere indhold.

3.2.2. Ændring af rammen for trivselsmålinger

Det er Undervisningsministeriets vurdering, at spørgerammen for måling af elevernes trivsel kan opleves at gå tæt på elevernes privatsfære. Dette sker naturligvis med det formål at afdække, om den enkelte elev i sin hverdag har en god trivselsmæssig situation i sin klasse og på skolen, herunder om der er forhold der vækker bekymring i relation til fx samspillet med de øvrige elever eller lærere. Det forhold, at elevens svar på trivselsmålingen i dag kan indsamles i regi af den enkelte skole eller institution eller ved brug af en privat leverandør kan styrke oplevelsen af, at det offentlige kommer ganske tæt på elevens privatsfære. Også uanset at elevernes svar på trivselsmålingen alene må anvendes til videnskabelige og statistiske formål, jf. databeskyttelseslovens § 10.

Formålet med trivselsmålingen er at styrke elevernes trivsel – ikke at skabe utryghed. Det er derfor centralt, at eleverne er helt trygge omkring den praktiske håndtering af deres svar på de spørgsmål, der indgår i trivselsmålingen, så eleverne tør være åbne omkring, hvordan de reelt oplever trivslen i deres hverdag, uden at frygte, at deres svar kan tilgås af uvedkommende og anvendes i andre sammenhænge.

Det er Undervisningsministeriets vurdering, at det vil skabe en større tryghed omkring trivselsmålingen, hvis elever og forældre har vished for, at alle skoler og institutioner skal gøre brug af et måleredskab,

som fra centralt hold stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, og som betyder, at alle elevers svar konsekvent sendes direkte fra den enkelte elev til Styrelsen for It og Læring (fx via en web-service), så eleven har sikkerhed for, at hverken skolen, institutionen eller kommunen m.fl. har mulighed for at se eller gøre uretmæssig brug af elevens svar. Redskabet vil således sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring.

På den baggrund lægger Undervisningsministeriet op til en ensretning af institutioners og kommuners gennemførelse af den årlige nationale trivselsmåling med det formål at styrke elevernes tryghed på området, så målingen på alle berørte uddannelsesområder sker ved hjælp af et måleredskab faciliteret af Styrelsen for It og Læring.

Herudover er det centralt, at de statistiske resultater af trivselsmålingen fortsat skal kunne anvendes til værdifuld indsigt i børn og unges trivsel over tid i forhold til de igangsatte uddannelsesreformer og i sammenhæng med det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet varetager med uddannelsesområderne.

3.3. Den foreslåede ordning

3.3.1. Brug af obligatorisk trivselsværktøj

Undervisningsministeriet foreslår, at rammen for de nationale målinger af elevernes trivsel, der i dag gennemføres i folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, ændres, så den årlige nationale trivselsmåling fremadrettet skal gennemføres ved hjælp af et centralt trivselsværktøj, som stilles til rådighed for kommuner, skoler og institutioner af Styrelsen for It og Læring, inspireret af den model, der kendes som Undervisningsministeriets Trivselsværktøj, og som styrelsen allerede i dag tilbyder kommuner til gennemførelse af den nationale trivselsmåling på folkeskoleområdet.

Ændringen indebærer en styrkelse af elevers og forældres retsstilling i forhold til at skærme elevernes besvarelse af trivselsmålingen over for uvedkommende, da datastrømmen fremadrettet vil ske på en sådan vis, at kommuner, skoler og institutioner på ingen vis har kontakt med eller adgang til elevernes svar, da svarene rent teknisk overføres direkte fra elevernes besvarelse ved skærmen og til Styrelsen for It og Læring. Redskabet vil sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring. Styrelsen er således dataansvarlig for behandlingen af elevernes personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 7. Ændringen afskærer ikke Styrelsen for It og Læring fra at antage en databehandler som en del af opgavevaretagelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Ændringen skyldes, at regeringen lægger stor vægt på, at eleverne er helt trygge ved situationen omkring besvarelse af spørgsmål om deres skoleliv og oplever, at de kan svare frit uden at skulle forklare eller forsvare deres tilbagemelding på deres individuelle oplevelse af undervisningsmiljøet på det respektive uddannelsesstilbud, så de tør være åbne omkring, hvordan de reelt oplever trivslen i deres hverdag. Ændringen vil forventeligt understøtte elevers og forældres oplevelse af integritet og fortrolighed omkring elevernes svar på trivselsmålingen.

Afgrænsningen af datastrømmen til at ske direkte fra den enkelte elevs besvarelse ved skærmen, og til Styrelsen for It og Læring tydeliggør samtidig, at formålet med den nationale trivselsmåling ikke er, at den enkelte institution skal kunne følge den enkelte elevs trivsel med henblik på at iværksætte individuelle opfølgningstiltag, men tværtimod at opnå en overordnet pejling på trivslen på klasse- og skoleniveau og de mønstre og sammenhænge som i den forbindelse vurderes at give grundlag for mere generelle indsatser.

Den foreslåede ordning ændrer ikke på, at trivselsmålingen i databeskyttelsesmæssig henseende fortsat vil

indebære en behandling af personoplysninger, i det omfang elevens svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med en eller flere identifikatorer, der gør det muligt at identificere den enkelte elev, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Ordningen betyder imidlertid, at skoler og institutioner – hverken direkte eller indirekte – vil have mulighed for at identificere eleven bag den enkelte besvarelse, da de ikke vil have adgang til besvarelsene.

Efter ændringen vil det i øvrigt fremgå direkte af lovteksten, at de enkelte elevers svar udelukkende må bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel, jf. databeskyttelseslovens § 10 om de nærmere krav til behandling af personoplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Dette sker for at imødekomme databeskyttelsesforordningens krav til gennemsigtighed omkring behandlingen af personoplysninger, og er i øvrigt i overensstemmelse med Undervisningsministeriets fortegnelse over behandlingsaktiviteter for persondata på området, jf. forordningens artikel 12 og artikel 30.

Lovforslaget ændrer ikke på, at selve resultatet af den statistiske og videnskabelige bearbejdning fortsat kan anvendes til at opnå værdifuld indsigt i børns og unges trivsel over tid i forhold til de igangsatte uddannelsesreformer og i forhold til det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet varetager med uddannelsesområderne.

Ordningen for indførelse af en trivselsmåling på institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU) vil være tilsvarende.

Resultatet af trivselsmålingen på alle uddannelsesområderne vil fortsat indgå i det webbaserede datavarehus hos Styrelsen for It og Læring, der er tilgængeligt på www.uddannelsesstatistik.dk. Her er det muligt for skoler og institutioner at se resultatet af trivselsmålingen og trække supplerende statistiske rapporter (fx fordeling på køn, afdelinger, klassetrin mv.), som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed til brug for skolernes og institutionernes kvalitetsarbejde. Datavarehuset giver således en række muligheder for at trække data på aggregeret niveau, som kan danne grundlag for den lokale drøftelse og prioritering af relevante opfølgningstiltag til styrkelse af elevernes trivsel. Datavarehuset giver også elever og forældre mulighed for at se diverse skoletal på området. Datavarehuset gengiver ikke resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar.

Lovforslaget ændrer ikke ved gældende ret i forhold til trivselsmålingens betydning for undervisningsmiljøvurderingen i medfør af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø. På folkeskoleområdet vil det således fortsat være et særskilt krav, at oplysningerne om elevernes trivsel skal indgå i skolernes undervisningsmiljøvurdering efter lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, jf. folkeskolelovens § 56 a.

3.3.2. Bemyndigelse til på FGU at fastsætte regler om spørgeramme og svarkategorier, tidspunkt mv.

Ved lovforslaget får undervisningsministeren bemyndigelse til på området for forberedende grunduddannelse (FGU) at fastsætte regler om dataformat, spørgeramme og svarkategorier og tidspunkt for gennemførelse af målingen af elevernes trivsel samt om indberetning af oplysninger om elevernes trivsel til Styrelsen for It og Læring. Undervisningsministeren vil i forlængelse af lovforslaget udstede en bekendtgørelse, som fastsætter spørgerammer- og svarkategorier, så der er entydige og obligatoriske indikatorer for elevernes undervisningsmiljø og trivsel, så også institutioner for forberedende grunduddannelse har en enkel og systematisk ramme for at følge og styrke elevernes trivsel i sammenhæng med den faglige udvikling.

Spørgsmål og svarkategorier vil afspejle elevernes forskellige alder, modenhed og kontekst og en

samtidig respekt for elevernes privatliv. Fastsættelsen af spørgsmål- og svarkategorier vil i overensstemmelse med praksis på de øvrige uddannelsesområder (folkeskolen, de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne) ske under inddragelse af faglig ekspertise, herunder i forhold til kendskab til de enkelte uddannelsesområder og af metodisk karakter, og sådan at institutionerne ikke må ændre, tilføje eller slette i hverken spørgsmål eller svarkategorier.

Herudover vil bekendtgørelsen fastslå, hvornår på året trivselsmålingen skal gennemføres, så det sikres, at også data inden for forberedende grunduddannelse indsamles inden for samme tidsinterval og ved brug af samme dataformat.

Bemyndigelsen til undervisningsministeren vil, som det er tilfældet på de øvrige uddannelsesområder, også blive anvendt til at fastsætte krav til indberetning af oplysninger ved brug af en eller flere identifikatorer for den enkelte elev (fx UNI-Login brugernavn eller cpr-nummer), som gør det muligt at anvende de indsamlede data i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det vil ikke være tilladt for Styrelsen for It og Læring at orientere institutionerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at institutionerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Det skal betones, at behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen i retlig henseende er en behandling af personoplysninger, når elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med den enkelte elevs cpr-nummer. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder kravene til dataminimering, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, samt til gennemsigtighed og pligtmæssige oplysninger over for de registrerede, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 13 og undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelseslovens afsnit III, Registreredes rettigheder.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Indførelse af et krav til kommuner og institutioner om måling af elevernes trivsel ved hjælp af et centralt måleværktøj, som stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, vil betyde, at de pågældende aktører ikke længere selv kan vælge måleværktøj. Måleværktøjet vil blive stillet til rådighed vederlagsfrit for alle brugere.

Størstedelen af kommunerne anvender på nuværende tidspunkt Undervisningsministeriets Trivselsværktøj. Disse kommuner vil ikke blive påvirket af lovforslaget i deres nuværende situation.

Et mindre antal kommuner udfører i dag den nationale trivselsmåling med måleværktøjer leveret af 3. part. Lovforslaget vil betyde, at disse kommuner skal skifte måleredskab. Da trivselsværktøjet og rapporteringsløsninger stilles vederlagsfrit til rådighed fra Styrelsen for It og Læring, er det vurderingen, at lovforslaget ikke vil indebære kommunale meromkostninger.

Lovforslaget vil ikke medføre ekstraomkostninger til de statsligt finansierede grund- og ungdomsuddannelser, men vil medføre statslige meromkostninger til videreudvikling af Undervisningsministeriets eksisterende måleværktøj på ca. 2,5-4,5 mio. kr. En videreudvikling af måleværktøjet skal sikre, at det kan anvendes til måling af elevernes trivsel på de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne og forberedende grunduddannelse.

Lovforslaget har implementeringsmæssige konsekvenser for staten, idet der skal ske en videreudvikling af det centrale trivselsværktøj, så det kan anvendes til trivselsmåling i forhold til eleverne på gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne og forberedende grunduddannelse. Lovforslaget har ikke implementeringsmæssige konsekvenser for kommuner og regioner.

Det er vurderingen, at lovforslagets snarlige ikrafttræden ikke giver anledning til implementeringsmæssige risici på folkeskoleområdet, da trivselsværktøjet her allerede er udviklet. Med hensyn til videreudviklingen af trivselsværktøjet til brug for de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne og forberedende grunduddannelse er der tale om en stram tidsplan, men det er vurderingen, at det tidsmæssigt vil være muligt at nå at udvikle en central løsning, så trivselsmålingerne her vil kunne gennemføres fra og med skoleåret 2019/2020. Det er forventningen, at strukturen og indholdet i en central løsning til disse uddannelsesområder i høj grad vil kunne læne sig op ad trivselsværktøjet på folkeskoleområdet.

Det er vurderingen, at lovforslaget overholder principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Det skal særligt fremhæves, at lovforslaget er i overensstemmelse med princip 5 om tryk og sikker datahåndtering, da lovforslaget bygger på en central it-løsning, som skal understøtte en sikker og tryk datahåndtering af elevers besvarelse af de årlige nationale trivselsmålinger. Endvidere vurderes det, at der ikke er væsentlige risici, og at it-udviklingen ikke indebærer udgifter for mere end 10 mio. kr.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Med lovforslaget afskæres kommuners og institutioners nuværende mulighed for at benytte en ekstern leverandør til gennemførelse af en måling af elevernes trivsel som led i Undervisningsministeriets nationale trivselsmåling. Det sker af dataetiske grunde for at skabe tryghed om behandlingen af elevernes svar. Kommuner og institutioner vil derfor skulle udtræde af eventuelle samarbejder med private leverandører i henhold til de individuelt aftalte kontraktvilkår omkring den nationale trivselsmåling.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har administrative konsekvenser for eleverne på den forberedende grunduddannelse (FGU), da de som noget nyt skal deltage i en årlig national trivselsmåling.

Lovforslaget har samtidig positive dataetiske konsekvenser for eleverne, da lovforslaget indebærer, at den nationale måling af elevernes trivsel i henholdsvis folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne og FGU fremadrettet skal gennemføres ved hjælp af et centralt trivselsværktøj, som stilles til rådighed af Styrelsen for It og Læring, hvilket vil styrke muligheden for at skærme elevens besvarelse over for uvedkommende, da kommuner, skoler og institutioner herved ikke vil have kontakt med eller adgang til elevernes svar. Ændringen skyldes, at det for regeringen er helt centralt, at eleverne har vished for, at de kan svare frit uden at skulle forklare eller forsvare deres tilbagemelding på deres individuelle oplevelse af undervisningsmiljøet på det respektive uddannelsesstilbud, så de tør være åbne omkring, hvordan de reelt oplever trivslen i deres hverdag.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. februar 2019 til 11. marts 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatsamfundet, Akademikerne, B-SOSU, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforening (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, CEPOS, CEVEA, DA, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Dansk Blindsamfund, Danske Døves Landsforbund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier - Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Lederne, Danske Gymnasier, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer, Danske HF og VUC, Danske Regioner, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske SOSU-skoler, Danske Skoleelever, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, DI, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Erhvervsstyrelsen – Team Effektiv Regulering, Fag og Arbejde (FOA), Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningsfællesskabet Ligeværd, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, Forstanderkredsen, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasiernes Lærerforening, Handelsskolernes Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Klagenævnet for Specialundervisning, KL, KRAKA, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Lederforeningen for VUC, Moderniseringsstyrelsen, Produktionsskoleforeningen, Rigsrevisionen, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse (VEU-Rådet), Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Uddannelsesforbundet, Uddannelseslederne, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen og VUC Bestyrelsesforeningen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Anslået 2,5-4,5 mio. kr. til videreudvikling og drift af Undervisningsministeriets Trivselsværktøj.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Udgifter til videreudvikling og drift af Undervisningsministeriets Trivselsværktøj som anført oven for.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	I mindre omfang.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering	JA	NEJ

af erhvervsrettet EU-regulering /Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	X
--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Nationale trivselsmålinger kendes i dag alene fra folkeskolen, de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, hvor der i henhold til den respektive lovgivning skal gennemføres en måling af elevernes trivsel én gang årligt, og for hvilke der er fastsat nogle nærmere rammer.

Efter gældende lov om forberedende grunduddannelse og lov om institutioner for forberedende grunduddannelse er institutioner for forberedende grunduddannelse ikke pålagt at gennemføre en national måling af elevernes trivsel. Den foreslåede § 40 a er derfor ny.

Med forslaget til § 40 a i lov om forberedende grunduddannelse lægges op til, at målingen af elevernes trivsel på FGU vil skulle ske efter samme model, som foreslås for trivselsmåling i folkeskolen samt på de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, jf. herved lovforslagets §§ 2-4.

Det foreslås, at det i lov om forberedende grunduddannelse § 40 a, stk. 1, 1. pkt., fastsættes, at institutionens leder én gang årligt skal gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. Det er således institutionens leder, som vil skulle sikre, at den enkelte institution gennemfører en måling af elevernes trivsel med den givne årlige kadence med det formål at følge og styrke trivslen på institutionsniveau. Det præcise tidspunkt for målingens gennemførelse vil blive fastsat af undervisningsministeren, jf. den foreslåede ændring til lov om forberedende grunduddannelse § 40 a, stk. 3.

Det foreslås, at det i lov om forberedende grunduddannelse § 40 a, stk. 1, 2. pkt., fastsættes, at de enkelte elevers svar udelukkende må kunne bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel, jf. databeskyttelseslovens § 10 om de nærmere krav til behandling af personoplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Formålet med bestemmelsen er at imødekomme databeskyttelsesforordningens krav til gennemsigtighed omkring behandlingen af persondata, og er i overensstemmelse med Undervisningsministeriets fortegnelse over behandlingsaktiviteter vedrørende persondata på området, jf. forordningens artikel 12 og artikel 30.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder, at det alene er selve resultatet af den statistiske og videnskabelige bearbejdning, der vil kunne anvendes som grundlag for opfølgning over for eleverne og kun på en sådan vis, at det ikke er muligt at identificere den enkelte elevs svar. Styrelsen for It og Læring må således ikke orientere institutionerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at institutionen kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar. Omvendt vil det naturligvis være tilladt for institutionen at anvende det statistiske resultat af trivselsmålingen til at igangsætte generelle trivselsmæssige indsatser på institutionen. Det statistiske resultat vil også kunne anvendes i andre sammenhænge, herunder i forhold til Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn med forberedende grunduddannelse.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder ikke, at brugen af data til statistiske og videnskabelige undersøgelser er begrænset til projekter i regi af Styrelsen for It og Læring. Eventuel videregivelse af oplysninger vil imidlertid udelukkende kunne ske i videnskabeligt og statistisk øjemed, og kun hvor oplysningerne er nødvendige for udførelsen af modtagerens undersøgelse, jf. herved databeskyttelseslovens § 10, stk. 2, jf. stk. 1. I tilfælde, hvor Styrelsen for It og Læring finder grundlag for en sådan videregivelse, stilles

data til rådighed via forskerkonti i Danmarks Statistik. I visse situationer vil videregivelse kræve en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelsesloven § 10, stk. 3.

Det foreslås i lov om forberedende grunduddannelse § 40 a, stk. 2, at målingen af elevernes trivsel skal ske ved et redskab, som af Styrelsen for It og Læring stilles til rådighed for institutionerne. Institutionerne vil således ikke have valgfrihed til fx at gennemføre undersøgelsen på egen hånd eller at gøre brug af en ekstern leverandør, men vil alle være forpligtet til at anvende samme centrale trivselsværktøj. Formålet er at skabe størst mulig tryghed omkring håndteringen af elevernes besvarelser, da Styrelsen for It og Læring ved en central it-løsning vil kunne skærme elevernes svar, så den enkelte institution på ingen vis vil have kontakt med eller adgang til elevernes svar på målingen.

Redskabet skal sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring. Den centrale It-løsning vil således skulle indrettes, så besvarelserne rent teknisk (fx via en web-service) overføres direkte fra eleverne til Styrelsen for It og Læring, så uvedkommende ikke vil have adgang til besvarelserne. Ændringen afskærer ikke Styrelsen for It og Læring fra at antage en databehandler som en del af opgavevaretagelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Styrelsen for It og Læring vil offentliggøre statistiske resultater og tabeller over udviklingen i elevernes trivsel på den forberedende grunduddannelse på www.uddannelsesstatistik.dk, hvorved de statistiske opgørelser over elevernes svar vil indgå i det webbaserede datavarehus hos Styrelsen for It og Læring. Datavarehuset gengiver ikke resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar. Ved at sammenholde institutioners resultater i en given årrække vil det være muligt at følge udviklingen i elevernes trivsel over tid som forudsat i den politiske aftale af 13. oktober 2017 om bedre veje til uddannelse og job.

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan institutionerne bør orientere elever og forældre om resultatet af trivselsmålingen og lokale opfølgningstiltag. Det vil derfor være op til institutionerne at finde den rette lokale løsning for orienteringen herom (fx brev, fælles opslag, møde mv). Undervisningsministeriet vil udarbejde skabeloner til inspiration for orienteringen.

Det foreslås, at der i lov om forberedende grunduddannelse § 40 a, stk. 3, indsættes en bestemmelse om, at undervisningsministeren fastsætter regler om dataformat, spørgeramme og svarkategorier og tidsrum for gennemførelse af målingen af elevernes trivsel samt indberetning af oplysninger om elevernes trivsel til Styrelsen for It og Læring.

Bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte obligatoriske spørgerammer med konkrete spørgsmålsformuleringer til brug for målingen af elevernes trivsel på forberedende grunduddannelse med spørgsmål til elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden. Spørgsmålene og svarkategorier vil blive udarbejdet, så de afspejler elevernes forskellige alder, modenhed og kontekst og en samtidig respekt for elevernes privatliv. Fastsættelsen af spørgsmål- og svarkategorier vil ske under inddragelse af faglig ekspertise, herunder i forhold til kendskab til forberedende grunduddannelse og af metodisk karakter, og sådan at institutionerne ikke må ændre, tilføje eller slette i hverken spørgsmål eller svarkategorier.

Bemyndigelsen vil også blive anvendt til at fastslå, hvornår på året trivselsmålingen skal gennemføres, så det sikres, at elevernes svar på trivselsmålingen på forberedende grunduddannelse indsamles inden for samme tidsinterval og ved brug af samme dataformat.

Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte krav til indberetning af oplysninger ved brug af en eller flere identifikatorer for den enkelte elev (fx UNI-Login brugernavn eller cpr-nummer), som gør det muligt at anvende de indsamlede data i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. databeskyttelseslovens § 10. Det vil ikke være tilladt for Styrelsen for It og Læring at orientere institutionerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at institutionerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Det skal betones, at behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen i retlig henseende er en behandling af personoplysninger, da elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med

den enkelte elevs cpr-nummer. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder kravene til dataminimering, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, samt til gennemsigtighed og pligtmæssige oplysninger over for de registrerede, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 13 og undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelseslovens afsnit III, Registreredes rettigheder.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Efter folkeskolelovens § 56 a skal oplysninger om elevers trivsel, jf. folkeskolelovens § 56, stk. 3, indgå i skolernes undervisningsmiljøvurdering efter lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

Det foreslås, at bestemmelsens henvisning til folkeskolelovens § 56, stk. 3, suppleres med en henvisning til § 56 b. Der er tale om en teknisk konsekvensændring som følge af den foreslåede nye bestemmelse i folkeskolelovens § 56 b, jf. lovforslagets § 2, nr. 2. Bestemmelsen videreføres i øvrigt uændret.

Til nr. 2

Med folkeskolereformen fra 2013 er det et centralt mål, at elevernes trivsel skal øges. Efter gældende ret er kravet udmøntet i en bemyndigelsesbestemmelse, jf. folkeskolelovens § 56, stk. 3, hvorefter undervisningsministeren dels kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger om elevernes trivsel til ministeriet ved brug af et nærmere bestemt dataformat og en nærmere bestemt spørgeramme, dels kan fastsætte regler om spørgerammen og om, hvordan og hvornår kommunalbestyrelsen tilvejebringer oplysninger om elevenes trivsel. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1167 af 12. oktober 2015 om måling af elevernes trivsel i folkeskolen som ændret ved bekendtgørelse nr. 129 af 26. februar 2018.

Bekendtgørelsen om måling af elevernes trivsel i folkeskolen fastsætter de nærmere krav til tidspunktet for trivselsmålingen i folkeskolen samt krav til spørgerammen og til praktiske og proceduremæssige forhold. Det fremgår bl.a., at den enkelte elevs svar skal indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med elevens UNI-Login brugernavn og cpr-nummer, hvorved eleven bag de enkelte svar i Styrelsen for It og Læring principielt set er identificerbar i forhold til opgaven omkring de statistiske analyser på området.

Det foreslås, at folkeskolelovens ramme for den nationale måling af elevernes trivsel ændres, så folkeskoleloven ved en ny bestemmelse i lovens § 56 b fastsætter et indholdsmæssigt krav til en årlig måling af elevernes trivsel i folkeskolen og krav om anvendelse af et bestemt måleredskab. Overordnet set indebærer ændringen, at reguleringen skifter karakter fra at være en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om måling af elevernes trivsel, til også at være en indholdsmæssig regulering af rammerne for trivselsmålingen.

Det foreslås, at det i folkeskolelovens § 56 b, stk. 1, 1. pkt., fastsættes, at skolens leder én gang årligt skal gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. Det tydeliggøres herved, at det er skolens daglige ledelse, som skal sikre, at skolen gennemfører en måling af elevernes trivsel med den givne årlige kadence med det formål at følge og styrke trivslen. Det præcise tidspunkt for målingens gennemførelse vil blive fastsat af undervisningsministeren i henhold til den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i folkeskolelovens § 56, stk. 3.

Det foreslås, at det i folkeskolelovens § 56 b, stk. 1, 2. pkt., fastsættes, at de enkelte elevers svar udelukkende må kunne bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel, jf. databeskyttelseslovens § 10 om de nærmere krav til behandling af personoplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det er tale om tydeliggørelse af den gældende retstilstand. Undervisningsministe-

riet har således – siden iværksættelsen af den første nationale trivselsmåling i folkeskolen i 2015 – overfor Datatilsynet anmeldt den herved iværksatte behandling af personoplysninger som en behandling af data udelukkende til statistisk eller videnskabelig brug, jf. det dagældende anmeldelseskrav i den daværende persondatalovs kapitel 12. Ændringen sker for at imødekomme databeskyttelsesforordningens krav til gennemsigtighed omkring behandlingen af persondata, og er i overensstemmelse med Undervisningsministeriets fortegnelse over behandlingsaktiviteter af persondata på området, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 30.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder, at det alene er selve resultatet af den statistiske og videnskabelige bearbejdning, der vil kunne anvendes som grundlag for opfølgning over for eleverne og kun på en sådan vis, at det ikke er muligt at identificere den enkelte elevs svar. Styrelsen for It og Læring må således ikke orientere skolerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at skolerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar. Omvendt vil det naturligvis være tilladt for skolerne at anvende det statistiske resultat af trivselsmålingen til at igangsætte generelle trivselsmæssige indsatser på skolerne. Det statistiske resultat vil også kunne anvendes i andre sammenhænge, herunder i forhold til Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn på området.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder ikke, at brugen af data til statistiske og videnskabelige undersøgelser er begrænset til projekter i regi af Styrelsen for It og Læring. Eventuel videregivelse af oplysningerne vil imidlertid udelukkende kunne ske i videnskabeligt og statistisk øjemed, og kun hvor oplysningerne er nødvendige for udførelsen af modtagerens undersøgelse, jf. herved databeskyttelseslovens § 10, stk. 2, jf. stk. 1. I tilfælde, hvor Styrelsen for It og Læring finder grundlag for en sådan videregivelse, stilles data til rådighed via forskerkonti i Danmarks Statistik. I visse situationer vil videregivelse kræve en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelsesloven § 10, stk. 3.

Det foreslås i folkeskolelovens § 56 b, stk. 2, at målingen af elevernes trivsel fremadrettet skal ske ved et redskab, som af Styrelsen for It og Læring stilles til rådighed for skolerne. Der er her tale om central ændring af det nuværende set-up, idet kommunerne i dag har valgfrihed med hensyn til, hvilket måleredskab som de ønsker at anvende til at måle elevernes trivsel, og således selv kan bestemme, om de fx vil benytte en ekstern leverandør eller fortrækker det trivselsværktøj, som fra centralt hold stilles til rådighed for kommunerne af Styrelsen for It og Læring.

Ændringen vil betyde, at det fremover vil være obligatorisk for kommunerne at gennemføre trivselsmålingen ved hjælp af et centralt trivselsværktøj fra Styrelsen for It og Læring. Formålet er at skabe størst mulig tryghed omkring håndteringen af elevernes besvarelser, da Styrelsen for It og Læring ved en central it-løsning vil kunne skærme elevernes svar, så den enkelte skole på ingen vis vil have kontakt med eller adgang til elevernes svar på målingen. Redskabet skal sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring. Den centrale It-løsning vil således skulle indrettes, så besvarelserne rent teknisk (fx via en web-service) overføres direkte fra eleverne til Styrelsen for It og Læring, så uvedkommende ikke vil have adgang til besvarelserne. Ændringen afskærer ikke Styrelsen for It og Læring fra at antage en databehandler som en del af opgavevaretagelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Styrelsen for It og Læring vil – som det er tilfældet i dag – fortsat offentliggøre statistiske resultater og tabeller over udviklingen i elevernes trivsel i folkeskolen på www.uddannelsesstatistik.dk, hvorved elevernes svar på statistisk niveau indgår i det webbaserede datavarehus hos Styrelsen for It og Læring. Datavarehuset gengiver ikke resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar. Ved at sammenholde resultater i en given årrække vil det være muligt for skoler og kommuner at følge udviklingen i elevernes trivsel over tid i et systematisk og målrettet arbejde med elevtrivsel til opfølgning på resultatmålet om styrkelse af elevernes trivsel i den politiske aftale af 7. juni 2013 om et fagligt løft af folkeskolen.

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan skolerne skal orientere elever og forældre om resultatet af trivselsmålingen og skolens opfølgningstiltag. Det vil derfor fortsat være op til lokal beslutning at finde

den rette lokale løsning for orienteringen herom (fx brev, fælles opslag, møde mv). Spørgsmålet om formidling af resultatet mv. har hidtil været italesat i diverse vejledningsmateriale fra Undervisningsministeriet og Dansk Center for Undervisningsmiljø. Undervisningsministeriet vil fortsat udarbejde skabeloner til inspiration for skolernes indsatser i denne sammenhæng.

Den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i folkeskolelovens § 56, stk. 3, vil som hidtil udgøre grundlaget til at fastsætte obligatoriske spørgerammer med konkrete spørgsmålsformuleringer til brug for målingen af elevernes trivsel i folkeskolen med spørgsmål til elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden. Spørgsmålene og svarkategorier vil blive udarbejdet, så de afspejler elevernes forskellige alder, modenhed og kontekst og en samtidig respekt for elevernes privatliv. Fastsættelsen af spørgsmål og svarkategorier vil i overensstemmelse med hidtidig praksis ske under inddragelse af faglig ekspertise, herunder i forhold til kendskab til folkeskoleområdet og af metodisk karakter, og sådan at skolerne ikke må ændre, tilføje eller slette i hverken spørgsmål eller svarkategorier.

Bemyndigelsen vil også blive anvendt til at fastslå, hvornår på året trivselsmålingen skal gennemføres, så det sikres, at elevernes svar på trivselsmålingen i folkeskolen indsamles inden for samme tidsinterval og ved brug af samme dataformat.

Herudover vil bemyndigelsen blive anvendt til at fastsætte krav til indberetning af oplysninger ved brug af en eller flere identifikatorer for den enkelte elev (fx UNI-Login brugernavn eller cpr-nummer), som gør det muligt at anvende de indsamlede data i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det vil ikke være tilladt for Styrelsen for It og Læring at orientere skolerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at skolerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Det skal betones, at behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen i retlig henseende er en behandling af personoplysninger, hvor elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med den enkelte elevs cpr-nummer. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder kravene til dataminimering, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, samt til gennemsigtighed og pligtmæssige oplysninger over for de registrerede, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 13 og undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelseslovens afsnit III, Registreredes rettigheder.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Med den politiske aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser er det et retningsgivende mål, at elevernes trivsel skal øges. Efter gældende ret er kravet udmøntet i en bemyndigelsesbestemmelse, jf. lov om de gymnasiale uddannelser § 59, stk. 3, jf. stk. 1, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet. Bemyndigelsen er, for så vidt angår spørgsmålet om trivselsmåling, udmøntet ved bekendtgørelse nr. 497 af 18. maj 2017 om de gymnasiale uddannelser. Reguleringen omfatter ikke elever på hf-enkeltfag.

Bekendtgørelsen om de gymnasiale uddannelser § 63 fastsætter den overordnede ramme for trivselsundersøgelsen i forhold til udmelding til institutionerne om perioden for målingens gennemførelse, spørgerammen og praktiske og proceduremæssige forhold. Det fremgår således bl.a., at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet giver institutionerne oplysning om den fastsatte periode og offentliggør den på Undervisningsministeriets hjemmeside sammen med indholdet af spørgeskemaet, samt at elevernes svar skal overføres til Styrelsen for It og Læring. Kravene til indberetning af data er fastsat i en indberetningsvejledning, hvoraf det bl.a. fremgår, at den enkelte elevs svar skal indberettes til Styrelsen for It

og Læring sammen med elevens cpr-nummer, hvorved eleven bag de enkelte svar i Styrelsen for It og Læring principielt set er identificerbar i forhold til opgaven omkring de statistiske analyser på området.

Det foreslås, at rammen for den nationale måling af elevernes trivsel ændres, så lovens regulering af trivselsmålingen suppleres med en ny bestemmelse i § 59 a i lov om de gymnasiale uddannelser. Overordnet set indebærer ændringen, at reguleringen af trivselsmålingen skifter karakter fra alene at være udmøntet via en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet, til også at være en indholdsmæssig regulering af rammerne for trivselsmålingen ved lov med krav om en årlig trivselsmåling og et bestemt måleredskab..

Det foreslås, at det i lov om de gymnasiale uddannelser § 59 a, stk. 1, 1. pkt., fastsættes, at institutionens leder én gang årligt skal gennemføre en måling af elevernes trivsel, dog undtaget elever på hf-enkeltfag, med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. Det tydeliggøres herved, at det er institutionens leder, som skal sikre, at den enkelte institution gennemfører en måling af elevernes trivsel med den givne årlige kadence med det formål at følge og styrke trivslen. Det præcise tidspunkt for målingens gennemførelse vil fortsat blive fastsat af undervisningsministeren, jf. den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i lov om de gymnasiale uddannelser § 59, stk. 3. Kravet til trivselsmåling vil, som det er tilfældet efter gældende ret, ikke omfatte elever på hf-enkeltfag.

Det foreslås, at det i § 59 a, stk. 1, 2. pkt., fastsættes, at de enkelte elevers svar udelukkende må kunne bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel, jf. databeskyttelseslovens § 10 om de nærmere krav til behandling af personoplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det er tale om tydeliggørelse af den gældende retstilstand. Undervisningsministeriet har således oprindeligt overfor Datatilsynet anmeldt den iværksatte behandling af personoplysninger som en behandling udelukkende til statistisk eller videnskabelig brug, jf. det dagældende anmeldelseskrav i den daværende persondatalovs kapitel 12. Anmeldelsespligten er med den nye databeskyttelsesforordning erstattet af et krav om en fortegnelse over myndighedens behandlingsaktiviteter, jf. forordningens artikel 30. Formålet med ændringen er at imødekomme databeskyttelsesforordningens nye krav til gennemsigtighed omkring behandlingen af persondata, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12, og er i overensstemmelse med Undervisningsministeriets fortegnelse over behandlingsaktiviteter af persondata på området.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder, at det alene er selve resultatet af den statistiske og videnskabelige bearbejdning, der vil kunne anvendes som grundlag for opfølgning over for eleverne og kun på en sådan vis, at det ikke er muligt at identificere den enkelte elevs svar. Styrelsen for It og Læring må således ikke orientere institutionerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at institutionerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar. Omvendt vil det naturligvis være tilladt for institutionerne at anvende de statistiske resultater af trivselsmålingen til at igangsætte generelle trivselsmæssige indsatser på institutionerne. Det statistiske resultat vil også kunne anvendes i andre sammenhænge, herunder i forhold til Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn på området.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder ikke, at brugen af data til statistiske og videnskabelige undersøgelser er begrænset til projekter i regi af Styrelsen for It og Læring. Eventuel videregivelse af oplysningerne vil imidlertid udelukkende kunne ske i videnskabeligt og statistisk øjemed, og kun hvor oplysningerne er nødvendige for udførelsen af modtagerens undersøgelse. jf. herved databeskyttelseslovens § 10, stk. 2, jf. stk. 1. I tilfælde, hvor Styrelsen for It og Læring finder grundlag for en sådan videregivelse stilles data til rådighed via forskerkonti i Danmarks Statistik. I visse situationer vil videregivelse kræve en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelsesloven § 10, stk. 3.

Det foreslås i lov om de gymnasiale uddannelser § 59 a, stk. 2, at målingen af elevernes trivsel fremadrettet skal ske ved et redskab, som af Styrelsen for It og Læring stilles til rådighed for institutionerne. Der er her tale om en central ændring af det nuværende set-up, da institutioner for gymnasial uddannelser i dag har valgfrihed med hensyn til, hvilket måleredskab som de ønsker at anvende til at måle elevernes

trivsel, og således selv kan bestemme, om de fx vil benytte en ekstern leverandør eller fortrækker selv at gennemføre trivselsmålingen.

Ændringen vil betyde, at det fremover vil være obligatorisk for institutionerne at gennemføre trivselsmålingen ved et centralt trivselsværktøj inspireret af den model, der i dag kendes som Undervisningsministeriets Trivselsværktøj, og som styrelsen i dag tilbyder kommuner til gennemførelse af den nationale trivselsmåling på folkeskoleområdet, men altså ikke de gymnasiale uddannelser. Formålet er at skabe størst mulig tryghed omkring håndteringen af elevernes besvarelser, da Styrelsen for It og Læring ved en central it-løsning vil kunne skærme elevernes svar, så den enkelte institution ikke vil have kontakt med eller adgang til elevernes svar på målingen. Redskabet skal sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring. Den centrale It-løsning vil således skulle indrettes, så besvarelserne rent teknisk (fx via en web-service) overføres direkte fra eleverne til Styrelsen for It og Læring, så uvedkommende ikke vil have adgang til besvarelserne. Ændringen afskærer ikke Styrelsen for It og Læring fra at antage en databehandler som en del af opgavevaretagelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Styrelsen for It og Læring vil – som det er tilfældet i dag – fortsat offentliggøre statistiske resultater og tabeller over udviklingen i elevernes trivsel på de gymnasiale uddannelser på www.uddannelsesstatistik.dk, så elevernes svar på statistisk niveau indgår i det webbaserede datavarehus hos Styrelsen for It og Læring. Datavarehuset gengiver ikke resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar. Ved at sammenholde resultater i en given årrække vil det være muligt at følge udviklingen i elevernes trivsel over tid til opfølgning på resultatmålet om styrkelse af elevernes trivsel i den politiske aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser. Det bemærkes, at den første nationale måling af elevernes trivsel i gymnasiet blev gennemført i november 2018, hvorfor talmaterialet på området endnu er begrænset.

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan institutionerne skal orientere elever og forældre om resultatet af trivselsmålingen og institutionens opfølgningstiltag. Det vil derfor fortsat være op til lokal beslutning at finde den rette lokale løsning for orienteringen herom (fx brev, fælles opslag, møde mv). Spørgsmålet om formidling af resultatet mv. har hidtil været italesat i diverse vejledningsmateriale fra Undervisningsministeriet, som også fremadrettet vil udarbejde skabeloner til inspiration for institutionernes indsatser i denne sammenhæng.

Undervisningsministeren vil anvende den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i lov om de gymnasiale uddannelser § 59, stk. 3, til at fastsætte obligatoriske spørgerammer med konkrete spørgsmålsformuleringer til brug for målingen af elevernes trivsel på de gymnasiale institutioner med spørgsmål til elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden. Spørgsmålene og svarkategorier vil blive udarbejdet, så de afspejler elevernes forskellige alder, modenhed og kontekst og en samtidig respekt for elevernes privatliv. Fastsættelsen af spørgsmål- og svarkategorier vil i overensstemmelse med hidtidig praksis ske under inddragelse af faglig ekspertise, herunder i forhold til kendskab til gymnasieområdet og af metodisk karakter, dog sådan at institutionerne herefter ikke må stille supplerende spørgsmål.

Bemyndigelsen vil også fortsat blive anvendt til at fastslå, hvornår på året trivselsmålingen skal gennemføres, så det sikres, at elevernes svar på trivselsmålingen på de gymnasiale institutioner indsamles inden for samme tidsinterval og ved brug af samme dataformat.

Herudover vil bemyndigelsen blive anvendt til at fastsætte krav til indberetning af oplysninger ved brug af en eller flere identifikatorer for den enkelte elev (fx UNI-Login brugernavn eller cpr-nummer), som gør det muligt at anvende de indsamlede data i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det vil ikke være tilladt for Styrelsen for It og Læring at orientere institutionerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at institutionerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Det skal betones, at behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen i retlig henseende er en behand-

ling af personoplysninger, da elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med den enkelte elevs cpr-nummer. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder kravene til dataminimering, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, samt til gennemsigtighed og pligtmæssige oplysninger over for de registrerede, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 13 og undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelseslovens afsnit III, Registreredes rettigheder.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1

Med den politiske aftale af 24. februar 2014 om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser er det et centralt mål, at elevernes trivsel skal øges. Efter gældende ret er kravet udmøntet i en bemyndigelsesbestemmelse, jf. lov om erhvervsuddannelser § 4, stk. 3, om kvalitetsudvikling- og kontrol. Bemyndigelsen er udmøntet i § 6 i bekendtgørelse nr. 286 af 18. april 2018 om erhvervsuddannelser.

Bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser § 6 fastsætter den overordnede ramme for trivselsundersøgelsen i forhold til udmelding til skolerne om perioden for målingens gennemførelse, spørgerammen og praktiske og proceduremæssige forhold. Det fremgår således bl.a., at tidsrummet for målingen fastsættes af ministeriet ved henvendelse til skoler med erhvervsuddannelser og offentliggøres på Undervisningsministeriets hjemmeside sammen med indholdet af spørgeskemaet, samt at elevernes svar skal overføres til Styrelsen for It og Læring. Kravene til indberetning af data er fastsat i en indberetningsvejledning, hvoraf det bl.a. fremgår, at den enkelte elevs svar skal indberettes sammen med elevens cpr-nummer, hvorved eleven bag de enkelte svar i Styrelsen for It og Læring principielt set er identificerbar i forhold til opgaven omkring de statistiske analyser på området.

Det foreslås, at rammen for den nationale måling af elevernes trivsel ændres, så lovens regulering af trivselsmålingen suppleres ved en ny bestemmelse i § 30 a i lov om erhvervsuddannelser i forlængelse af lovens regler om fastholdelse af elever i uddannelse. Overordnet set indebærer ændringen, at reguleringen af trivselsmålingen skifter karakter fra alene at være udmøntet via en bemyndigelsesbestemmelse til også at være en indholdsmæssig regulering af rammerne for trivselsmålingen ved lov med krav om en årlig trivselsmåling og et bestemt måleredskab.

Det foreslås, at det i lov om erhvervsuddannelser § 30 a, stk. 1, 1. pkt., fastsættes, at skolens leder én gang årligt skal gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. Det tydeliggøres herved, at det er skolens leder, som skal sikre, at den enkelte institution gennemfører en måling af elevernes trivsel med den givne årlige kadence med det formål at følge og styrke trivslen. Det præcise tidspunkt for målingens gennemførelse vil blive fastsat af undervisningsministeren i henhold til den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i lov om erhvervsuddannelser § 4, stk. 3.

Det foreslås, at det i lov om erhvervsuddannelser § 30 a, stk. 1, 2. pkt., fastsættes, at de enkelte elevers svar udelukkende må kunne bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel, jf. databeskyttelseslovens § 10 for de nærmere krav til behandling af personoplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det er tale om tydeliggørelse af den gældende retstilstand. Undervisningsministeriet har således oprindeligt overfor Datatilsynet anmeldt den iværksatte behandling af personoplysninger som en behandling udelukkende til statistisk eller videnskabelig brug, jf. det dagældende anmeldelseskrav i den daværende persondatalovs kapitel 12. Anmeldelsespligten er med den nye databeskyttelsesforordning erstattet af et krav om en fortegnelse over myndighedens behandlingsaktiviteter, jf. forordningens artikel 30. Formålet med ændringen er at imødekomme databeskyttelsesforordningens nye krav til gennemsigtighed omkring behandlingen af persondata, jf. databeskyttelsesforordningens artikel

12, og er i overensstemmelse med Undervisningsministeriets fortegnelse over behandlingsaktiviteter af persondata på området.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder, at det alene er selve resultatet af den statistiske og videnskabelige bearbejdning, der vil kunne anvendes som grundlag for opfølgning over for eleverne og kun på en sådan vis, at det ikke er muligt at identificere den enkelte elevs svar. Styrelsen for It og Læring må således ikke orientere skolerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at skolerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar. Omvendt vil det naturligvis være tilladt for skolerne at anvende de statistiske resultater af trivselsmålingen til at igangsætte generelle trivselsmæssige indsatser på skolerne. Det statistiske resultat vil også kunne anvendes i andre sammenhænge, herunder i forhold til Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn med uddannelsesområdet.

Begrænsningen i dataanvendelsen betyder ikke, at brugen af data til statistiske og videnskabelige undersøgelser er begrænset til projekter i regi af Styrelsen for It og Læring. Eventuel videregivelse af oplysningerne vil imidlertid udelukkende kunne ske i videnskabeligt og statistisk øjemed, og kun hvor oplysningerne er nødvendige for udførelsen af modtagerens undersøgelse, jf. herved databeskyttelseslovens § 10, stk. 2, jf. stk. 1. I tilfælde, hvor Styrelsen for It og Læring finder grundlag for en sådan videregivelse stilles data til rådighed via forskerkonti i Danmarks Statistik. I visse situationer vil videregivelse kræve en forudgående tilladelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelsesloven § 10, stk. 3.

Det foreslås i lov om erhvervsuddannelser § 30 a, stk. 2, at målingen af elevernes trivsel fremadrettet skal ske ved et redskab, som af Styrelsen for It og Læring stilles til rådighed for skolerne. Der er her tale om central ændring af det nuværende set-up, da skolerne i dag har valgfrihed med hensyn til, hvilket måleredskab som de ønsker at anvende til at måle elevernes trivsel, og således selv kan bestemme, om de fx vil benytte en ekstern leverandør eller fortrækker selv at gennemføre trivselsmålingen.

Ændringen vil betyde, at det fremover vil være obligatorisk for skolerne at gennemføre trivselsmålingen ved et centralt trivselsværktøj inspireret af den model, der i dag kendes som Undervisningsministeriets Trivselsværktøj, og som styrelsen i dag tilbyder kommuner til gennemførelse af den nationale trivselsmåling på folkeskoleområdet, men altså ikke på erhvervsuddannelsesområdet. Formålet er at skabe størst mulig tryghed omkring håndteringen af elevernes besvarelser, da Styrelsen for It og Læring ved en central it-løsning vil kunne skærme elevernes svar, så den enkelte skole ikke vil have kontakt med eller adgang til elevernes svar på målingen. Redskabet skal sikre, at elevernes svar indberettes direkte til Styrelsen for It og Læring. Den centrale It-løsning vil således skulle indrettes, så besvarelserne rent teknisk (fx via en web-service) overføres direkte fra eleverne til Styrelsen for It og Læring, så uvedkommende ikke vil have adgang til besvarelserne. Ændringen afskærer ikke Styrelsen for It og Læring fra at antage en databehandler som en del af opgavevaretagelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 28.

Styrelsen for It og Læring vil – som det er tilfældet i dag – fortsat offentliggøre statistiske resultater og tabeller over udviklingen i elevernes trivsel på erhvervsuddannelserne på www.uddannelsesstatistik.dk, således at elevenes svar på statistisk niveau vil indgå i det webbaserede datavarehus hos Styrelsen for It og Læring. Datavarehuset gengiver ikke resultater, der på nogen måde viser den enkelte elevs svar. Ved at sammenholde resultater i en given årrække vil det være muligt at følge udviklingen i elevernes trivsel over tid til opfølgning på resultatmålet om styrkelse af elevernes trivsel i den politiske aftale af 16. juni 2014 om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser. Det bemærkes, at den første nationale måling af elevernes trivsel på erhvervsuddannelserne blev gennemført i 2015.

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan skolerne skal orientere elever og forældre om resultatet af trivselsmålingen og skolens opfølgningstiltag. Det vil derfor fortsat være op til skolerne at finde den rette lokale løsning for orienteringen herom (fx brev, fælles opslag, møde mv). Spørgsmålet om formidling af

resultatet mv. har hidtil været italesat i diverse vejledningsmateriale fra Undervisningsministeriet, som også fremadrettet vil udarbejde skabeloner til inspiration for skolernes indsatser i denne sammenhæng.

Undervisningsministeren vil anvende den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i lov om erhvervsuddannelser § 4, stk. 3, til at fastsætte obligatoriske spørgerammer og svarkategorier med konkrete spørgsmålsformuleringer til brug for målingen af elevernes trivsel på erhvervsuddannelserne med spørgsmål til elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden. Spørgsmål og svarkategorier vil blive udarbejdet, så de afspejler elevernes forskellige alder, modenhed og kontekst og en samtidig respekt for elevernes privatliv. Fastsættelsen af spørgsmål- og svarkategorier vil i overensstemmelse med hidtidig praksis ske under inddragelse af faglig ekspertise, herunder i forhold til kendskab til erhvervsuddannelsesområdet og af metodisk karakter, dog sådan at skolerne herefter ikke må stille supplerende spørgsmål.

Bemyndigelsen vil også blive anvendt til at fastslå, hvornår på året trivselsmålingen skal gennemføres, så det sikres, at elevernes svar på trivselsmålingen på erhvervsuddannelserne indsamles inden for samme tidsinterval og ved brug af samme dataformat.

Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte krav til indberetning af oplysninger ved brug af en eller flere identifikatorer for den enkelte elev (fx UNI-Login brugernavn eller cpr-nummer), som gør det muligt at anvende de indsamlede data i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det vil ikke være tilladt for Styrelsen for It og Læring at orientere skolerne om de enkelte elevers svar med henblik på, at skolerne kan iværksætte konkrete eller retlige foranstaltninger over for bestemte elever med afsæt i de afgivne svar.

Det skal betones, at behandlingen af elevernes svar på trivselsmålingen i retlig henseende er en behandling af personoplysninger, da elevernes svar indberettes til Styrelsen for It og Læring sammen med den enkelte elevs cpr-nummer. Behandlingen af elevernes svar skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne om behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder kravene til dataminimering, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, samt til gennemsigtighed og pligtmæssige oplysninger over for de registrerede, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 13 og undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelseslovens afsnit III, Registreredes rettigheder.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det foreslås i § 5, *stk. 1*, at loven træder i kraft den 6. maj 2019, jf. dog stk. 2. Dette sker med henblik på at gennemføre målingen af elevernes trivsel i folkeskolen efter den foreslåede model i indeværende skoleår 2018/2019.

Det foreslås i § 5, *stk. 2*, at lovens §§ 1, 3 og 4 træder i kraft den 1. august 2019. Det sker med henblik på, at trivselsmålingerne på de gymnasiale institutioner, institutionerne for erhvervsuddannelse og institutionerne for forberedende grunduddannelse vil skulle ske efter den foreslåede model fra og med den 1. august 2019, dvs. i det kommende skoleår 2019/2020.

Hverken lov om forberedende grunduddannelse, folkeskoleloven, lov om de gymnasiale uddannelser eller erhvervsuddannelsesloven gælder eller kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland, idet de færøske og grønlandske myndigheder har overtaget den lovgivende og administrative myndighed på de omhandlede områder. Loven har således ikke virkning på Færøerne og i Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov nr. 697 af 8. juni 2018 om forberedende grunduddannelse, som ændret ved § 13 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 40 indsættes før overskriften til § 41:

»§ 40 a. Institutionens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om dataformat, spørgeramme og svarkategorier og tidsrum for gennemførelse af målingen af elevernes trivsel samt om indberetning af oplysninger om elevernes trivsel til Styrelsen for It og Læring.«

§ 2

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 209 af 5. marts 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 56 a indsættes efter »jf. § 56, stk. 3«: »og § 56 b«.

2. Efter § 56 a indsættes i *kapitel 10*:

»§ 56 b. Skolens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for skolerne.«

§ 3

I lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser, som ændret ved § 17 i lov nr. 311 af 25. april 2018, § 6 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og § 10 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 59 indsættes i *kapitel 8*:

§ 56 a. Oplysninger om elevers trivsel, jf. § 56, stk. 3, skal indgå i skolernes undervisningsmiljøvurdering efter lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

»§ 59 a. Institutionens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel, dog undtaget elever på hf-enkeltfag, med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne.«

§ 4

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 18. april 2018, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1701 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

1. Efter § 30 indsættes før overskriften til § 31:

»§ 30 a. Skolens leder skal én gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2. Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for skolerne.«